

darovao im je Gornji sv. Martin (oko 1160). Tijekom 12. i 13. stoljeća nalaze se jugozapadno od Varaždina, podno Ivančice i oko Ivanca, zatim u Turopolju, u Sinju i oko Splita i drugdje. Neki pisci drže da ih je bilo i u Srijemu (mjesto Banoštor). Svakako ih je bilo u više naselja po Slavoniji i sjevernoj Hrvatskoj. Najglasovitiji od ivanovaca bijahu prior Ivan od Paližne i Petar Berislavić, kojima je u zagrebačkoj katedrali podignut spomenik.

Monografija o vitešim redovima u Hrvatskoj vrlo je vrijedan i bogat doprinos našoj hrvatskoj historiografiji. Njome je osvjetljeno ne samo pitanje viteških redova nego i jedno vrlo zanimljivo razdoblje naše nacionalne povijesti.

Adalbert Rebić Rohitscher

Zdenko SKENDER, *Lađevac*, Župni ured Lađevac i Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1985, stranica 175.

Knjiga o Lađevcu diplomski je rad Zdenka Skendera, svećenika i župnika u Lađevcu, pri Katedri crkvene povijesti Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. U knjizi pisac govori o prošlosti i sadašnjosti Korduna a posebno župe Lađevca. Prikazuje stoljeća borbe, slavne prošlosti koja se duboko i neizbrisivo usjekla u biće Lađevčana i Kordunaša općenito.

Pisac najprije razlaže geografski i povijesni položaj Lađevca u okvirima Hrvatske, Vojne krajine, Korduna i posebno Slunjske krajine. Prikazuje kako je Lađevac nastao, koji su ga narodi kroz prošlost nastanjivali, kako se hrvatski narod uspio sačuvati i održati pred brojnim napadačima u prošlosti.

Posebnu pozornost pisac poklanja nastanju i razvijanju župe sv. Jurja u Lađevcu: opisuje povijest župne crkve, župnih kapela i kapelica, groblja, život i djelo bivših župnika i kapelana i uopće duhovna zvanja u Lađevcu, kojih uvijek bijaše velik broj.

Svoj diplomski rad o župi u kojoj godinama djeluje Skender piše s ljubavlju i požrtvovnošću, koje se zrcale na stranicama knjige. Pisac osobito skreće čitateljevu pozornost na strahovite tegobe, stradanja, muke i patnje hrvatskog naroda u Lađevcu, i općenito na Kordunu. Hrvatski se narod u tom kraju morao boriti za svoj opstanak: za svoj zavičaj, za svoju vjeru i za svoje običaje. Skender je istražio sve izvore koji su mu bili dostupni te pokazao bogatu povijest Lađevca, sve od ilirskih, preko rimskih do slavenskih vremena. Knjigu je obogatio mnogim ilustracijama, slikama crkava i kapela, bivših župnika i kapelana u Lađevcu.

Objavljivanje ovakvog diplomskog rada vrlo je pohvalno. Tako taj rad postaje dostupan velikom broju čitatelja, prije svega samih Lađevčana koji će se očigledno zanimati za povijest svojega mjesta. A bit će od velike koristi, kao monografija, i svima koji proučavaju povijest našeg naroda i naših krajeva. Takve monografije predstavljaju neizostavne priloge u korist rasvjetljavanja naše bogate prošlosti.

Adalbert Rebić